

Procedure

Evacuatie

Inhoudsopgave

1. Definitie	3
2. Doel	3
3. Wetgeving	3
4. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	3
4.1. De directie	3
4.2. Evacuatieteam	3
5. Toepassingsgebied	3
5.1. Externaten	4
5.2. Internaten	4
6. Middelen	4
7. Referenties	4
8. Werkwijze	4
8.1. Wanneer slaat u alarm?	4
8.2. Hoe start u een evacuatie op? (alarmeren)	4
8.3. Wanneer moet u evacueren?	4
8.4. Wat te doen bij het horen van het evacuatiealarm?	5
8.5. Standaard evacuatieprocedure (actiekaart bijlage 9.2)	5
8.6. Evacuatieprocedure voor personen met een mobiliteitsbeperking.	6
9. Bijlagen	8
9.1. Evacuatieblad	8
9.2. Actiekaart evacuatie	9
9.3. Actiekaart alarmprocedure	11
9.4. Actiekaart brand	13
9.5. Actiekaart waarschuwing en melding	16
9.6. Veiligheidspictogrammen	18

1. Definitie

Evacuatie of ontruiming is het wegtrekken of verplaatsen van meestal groepen personen van een gevaarlijke of omstreden plaats naar een veiligere vanwege dreiging of het plaatsvinden van een gevaarlijke gebeurtenis of andere dringende omstandigheid.

2. Doel

- In de kortst mogelijke tijd alle personen te evacueren en te verzamelen op een veilige plaats.
- Op de verzamelplaats de zekerheid bekomen dat niemand is achter gebleven.
- Er zorg voor dragen dat niemand terugkeert in het gebouw.
- De evacuatieoefening te evalueren en de evacuatieprocedure aan te passen.

3. Wetgeving

- Zie <https://pro.g-o.be/gezondheid-en-preventie/preventieregister/e-verslagen/e1-evacuatieoefening>
- Ministeriële omzendbrief SG/BC2/87/015 van 5 mei 1987

4. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

4.1. De directie

Naargelang de aard van de activiteiten, het aantal personen dat aanwezig kan zijn in de onderwijsinstelling, het specifieke brandrisico, de uit te voeren preventiemaatregelen en de middelen waarover de openbare hulpdiensten beschikken, stelt de directie van de onderwijsinstelling een evacuatieteam samen.

4.2. Evacuatieteam

Dit team bestaat uit vooraf aangeduide medewerkers. Deze medewerkers moeten in staat zijn om tijdens een noodsituatie kalm te blijven en de nodige beslissingen te nemen.

Het evacuatieteam houdt samen met de medewerkers evacuatieoefeningen en houdt toezicht op het optimale verloop. Duidt onder de leden van het evacuatieteam een evacuatieverantwoordelijke aan.

Mogelijke samenstelling van het evacuatieteam:

- de directie of een aangeduide plaatsvervanger;
- de verantwoordelijke van de brandbestrijdingsdienst of de verantwoordelijke voor het gebouw;
- het secretariaat of een secretaris (aanwezigheidsregister);
- Leerkrachten.

5. Toepassingsgebied

Voorbeelden zijn de evacuatie van een gebouw vanwege een bommelding of brand en de evacuatie van een gebied vanwege een calamiteit, overstroming of aanslag. In situaties waarbij gevaarlijke materialen een rol spelen of mogelijke besmetting, moeten geëvacueerden soms ontsmet worden voordat ze uit het gevaarlijke gebied worden gehaald.

Voor onderwijsinstellingen onderscheiden we externaten en internaten en gelden volgende aanbevelingen betreffende het organiseren van evacuatieoefeningen.

5.1. Externaten

Evacuatieoefeningen bij voorkeur 2x per schooljaar. Eénmaal aangekondigd (september) en éénmaal onaangekondigd (januari). Telkens te herhalen tot evacuatie tijd < 5 minuten.

5.2. Internaten

Evacuatieoefeningen minstens éénmaal per trimester in functie van de evacuatie tijd. Telkens te herhalen tot evacuatie tijd < 5 minuten (vanuit de dagverblijven) en < 7 minuten (vanuit nachtverblijven)

6. Middelen

- Evacuatieblad, bijlage 9.1
- Actiekaart alarmprocedure, bijlage 9.2
- Actiekaart evacuatieprocedure, bijlage 9.3
- Actiekaart procedure bij brand, bijlage 9.4
- Actiekaart procedure waarschuwing en melding, bijlage 9.5
- Andere actiekaarten: zie <https://pro.g-o.be/gezondheid-en-preventie/preventieregister/a-documenten/a7-intern-noodplan>

7. Referenties

<https://pro.g-o.be/gezondheid-en-preventie>

8. Werkwijze

8.1. Wanneer slaat u alarm?

In elk van deze gevallen slaat u alarm en wordt de procedure voor het starten van een evacuatiealarm in gang gezet:

- Wanneer u rook en/of vuur waarneemt in een gebouw.
- Wanneer u een situatie opmerkt die de veiligheid van de personen in het gebouw acuut in gevaar brengt.

8.2. Hoe start u een evacuatie op? (alarmeren)

- Druk de dichtstbijzijnde evacuatie drukknop in.
- Dit zorgt ervoor dat het evacuatiealarm afgaat.
- Verwittig bij elke evacuatie het noodnummer.
- Geef de volgende inlichtingen, traag en duidelijk:
  - Uw naam en functie;
  - De naam en adres van het gebouw;
  - De verdieping en het lokaalnummer;
  - De reden van de oproep.
- Volg de instructies die zij u meegeven. / Volg onderstaande procedure voor evacuatie.

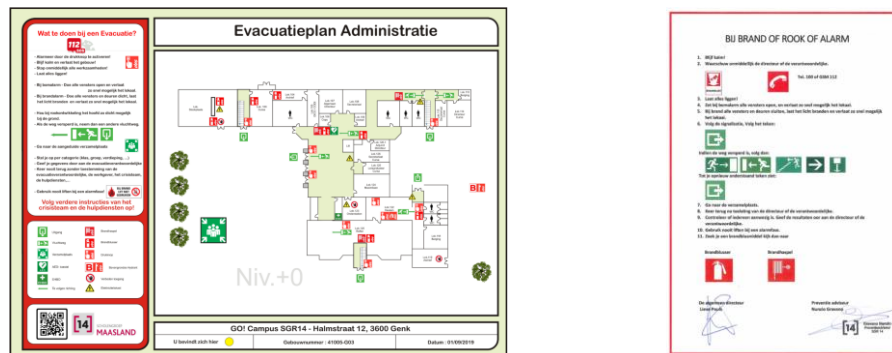
8.3. Wanneer moet u evacueren?

- De procedure voor evacuatie start **zodra een evacuatiealarm** gegeven wordt.

- Dit evacuatiealarm kan volgende vormen aannemen, afhankelijk van gebouw tot gebouw:
  - een **aanhoudend geluidssignaal** (een sirene of een bel¹).
  - een bevel tot evacuatie wordt **omgeroepen via luidsprekers of gewoon uitgeroepen** (menselijke stem) (bv. door de ontdekker van een brand of van rookontwikkeling).

8.4. Wat te doen bij het horen van het evacuatiealarm?

- Volg de evacuatieprocedure, deze is weergegeven op /aan de evacuatieplannen.

- Volg nauwkeurig de instructies op van de aanwezige bevoegde personen (telefonist noodnummer, lokale hulpdiensten ...)

8.5. Standaard evacuatieprocedure (actiekaart bijlage 9.2)

Blijf kalm en verlaat samen de gebouwen!

Volg de aangeduide route ;

- Stop onmiddellijk alle werkzaamheden.
- Sluit alle ramen, deuren, kasten, ...
- Schakel alle apparaten en machines uit.
- Laat de verlichting branden.
- Laat persoonlijke bezittingen achter.

(Als er voldoende tijd is kun je specifieke richtlijnen geven, bv. neem al uw persoonlijke bezittingen mee)

- Verlaat het lokaal.
- Gebruik geen lift.
- Hou bij rookontwikkeling het hoofd zo dicht mogelijk bij de grond.
- Als de weg versperd is, neem dan een andere vluchtweg.
- Indien nodig: bied extra begeleiding aan minder mobiele personen, blinden en/of doven en slechthorenden. Informeer in alle rust bij de betrokken persoon welke extra begeleiding hij of zij wenst.

¹ Opgelet: het signaal voor evacuatie bij brand moet verschillend zijn van het signaal van de schoolbel.
Procedure

- Verlaat in alle kalmte het gebouw.

Ga naar de verzamelplaats

- Stel je op per categorie (klas, groep, verdieping, ...)
- Geef de gegevens door aan de evacuatieverantwoordelijke.
- Keer nooit terug zonder toestemming van de evacuatieverantwoordelijke, de werkgever, het crisisteam, de hulpdiensten en/of de overheid.
- Controleer op de verzamelplaats of iedereen van de groep aanwezig is.
- Bij evacuatie is het gebruik van de lift verboden.

- Breng de noodplancoördinator en de hulpdiensten op de hoogte van eventuele afwezigheid of achterblijvers. Geef indien mogelijk informatie door over hun locatie en hun toestand (gekwetst, opgesloten, mobiliteitsbeperkingen ...).
- **Hou de toegangswegen steeds vrij** voor de hulpdiensten en brandweerwagens.
- **Wacht op instructies** van bevoegde personen, **ook al zijn de sirenes gestopt**.

Wacht op Vrijgave van het gebouw!!!

Ga nooit terug het gebouw binnen vooraleer u hiervoor expliciet toestemming hebt van een bevoegde persoon.

8.6. Evacuatieprocedure voor personen met een mobiliteitsbeperking.

Heeft u een (tijdelijke) mobiliteitsbeperking waardoor u bovenstaande standaardprocedure niet kan volgen (vb. u gebruikt krukken, een rolstoel, ...), dan geldt volgende procedure:

- Bij evacuatie is het gebruik van de lift verboden (tenzij er een prioritaire² lift aanwezig is).
- Kan u niet onmiddellijk naar buiten/naar een andere gebouw zonder van verdieping te moeten veranderen?:
  - Zolang de situatie veilig is (vb. geen rookontwikkeling in de onmiddellijke omgeving, twee vluchtmogelijkheden ...) blijft u best ter plaatse.
  - Moet u zich toch verplaatsen naar een veiligere plaats, contacteer dan het noodnummer vóór en ná elke verplaatsing.
- Uw eventuele begeleiders volgen het evacuatiebevel op volgens de standaardprocedure, verlaten het gebouw en geven informatie over uw aanwezigheid door aan uw brandbestrijdingsploeg en noodplancoördinator of aanwezige hulpdiensten.
- Contacteer steeds het **noodnummer** en geef de telefonist volgende **inlichtingen**, traag en duidelijk ;
  - Uw naam en functie;
  - De naam en adres van het gebouw;

² Een prioritaire lift is een lift die door de brandweer kan bediend worden en die kan dienen bij de evacuatie en de interventie. Of zijn liften voor personen met beperkte mobiliteit die niet langs de trappen in veiligheid kunnen gebracht worden.

- De verdieping en lokaalnummer;
- De reden van de oproep;
- Eventueel verdere info over **uw exacte locatie** (verdieping/lokaal) in het gebouw.
- Geef als reden van uw oproep duidelijk aan dat u niet in staat bent zelfstandig te evacueren.
- Wacht op instructies voor evacuatie door het crisisteam en de hulpdiensten.

9. Bijlagen

9.1. Evacuatieblad

Algemene gegevens:	<ul style="list-style-type: none"> • Plaats (adres school): • Datum: • Aangekondigd: ja-neen • Brandweer verwittigd: ja-neen
VOOR de brandoefening:	<ul style="list-style-type: none"> • Geschreven instructies en procedures aanwezig voor leerkrachten, niveauverantwoordelijken, interventieploeg, leden crisiscentrum, ...: ja-neen • Verzamel(evacuatie)plaats is aangeduid: ja-neen • Crisiscentrum is bekend: ja-neen • Alternatieve verzamelplaats / crisiscentrum: ja-neen
TIJDENS de brandoefening:	<ul style="list-style-type: none"> • Plaats waar alarm gegeven wordt: • Begin (uur): • Einde (uur): • Evacuatie tijd (min.): • Bevindingen tijdens de evacuatie (ordelijk, kalm, in stilte, worden richtlijnen nageleefd, zijn er versperringen, opstoppen, liften in gebruik, deuren en ramen open, nutsvoorzieningen afgesloten, aanwezigheidscontrole, opvang brandweer, ...):<ul style="list-style-type: none"> - - -
NA de brandoefening	<ul style="list-style-type: none"> • Positieve punten:<ul style="list-style-type: none"> - - - • Aandachtspunten:<ul style="list-style-type: none"> -

Naam:

Handtekening verslaggever

9.2. Actiekaart evacuatie

“Evacuatie”

School :	GO!	Logo school
Adres:		
Tel. nummer:		
Instellingsnummer :		
Directeur :		

☐ Is er een evacuatieteam aanwezig?

Leden van het evacuatieteam ;

1. : ...../.....
2. : ...../.....
3. : ...../.....
4. : ...../.....
5. : ...../.....

Wat te doen bij evacuatie?

Blijf kalm en verlaat samen de gebouwen!

Volg de aangeduide route ;

- Stop onmiddellijk alle werkzaamheden.
- Sluit alle ramen, deuren, kasten, ...
- Schakel alle apparaten en machines uit.
- Laat de verlichting branden.
- Laat persoonlijke bezittingen achter.

(Als er voldoende tijd is kun je specifieke richtlijnen geven, bv. neem al uw persoonlijke bezittingen mee)

- Verlaat het lokaal.
- Gebruik geen lift.
- Hou bij rookontwikkeling het hoofd zo dicht mogelijk bij de grond.
- Als de weg versperd is, neem dan een andere vluchtweg.

- Indien nodig: bied extra begeleiding aan minder mobiele personen, blinden en/of doven en slechthorenden. Informeer in alle rust bij de betrokken persoon welke extra begeleiding hij of zij wenst.
- Verlaat in alle kalmte het gebouw.

Ga naar de verzamelplaats

- Stel je op per categorie (klas, groep, verdieping, ...)
- Geef de gegevens door aan de evacuatieverantwoordelijke.
- Keer nooit terug zonder toestemming van de evacuatieverantwoordelijke, de werkgever, het crisisteam, de hulpdiensten en/of de overheid.

Volg verdere instructies van het crisisteam en de hulpdiensten op!

Verwittig de hulpdiensten (afhankelijk van de noodsituatie):

Bel 112

Bel 101 (politie)

noodoproepen

9.3. Actiekaart alarmprocedure

“Alarmprocedure”

School :	GO!	Logo school
Adres:		
Tel. nummer:		
Instellingsnummer :		
Directeur :		

☐ Is er een crisisteam aanwezig?

1. : ...../.....

2. : ...../.....

3. : ...../.....

4. : ...../.....

5. : ...../.....

Wat te doen bij alarm?

Het alarm wordt in de instelling afgekondigd door: .....

- **Voor de evacuatie** (brand, bomalarm, evacuatiebevel...)

- ☐ sirene
- ☐ belgeluid
- ☐ luidspreker
- ☐ andere: .....

- **Voor het opzoeken van een schuilplaats:** (Seveso-alarm, storm, overstroming, gifwolk, nucleair alarm, ...)

- ☐ sirene
- ☐ belgeluid
(zeer duidelijk onderscheidbaar van de sirene van het brandalarm voor de evacuatie van de lokalen)
- ☐ luidspreker
- ☐ andere: .....

- **Is de voorziene schuilplaats gekend door het aanwezige crisisteam?**

Locatie van schuilplaats : .....

Het alarmsignaal wordt onmiddellijk opgevolgd door de afkondiging van het interne noodplan.

Verwittig de hulpdiensten (afhankelijk van de noodsituatie):

Bel 112

Bel 101 (politie)

noodoproepen

- **Indien de gebeurtenis zich binnen de onderwijsinstelling voordoet: bel de hulpdiensten op 112.**
- **De werkgever verwittigt onmiddellijk (in deze volgorde):**
  - interne leerlingenbegeleiding;
  - CLB;
  - preventieadviseur;
  - preventieadviseur psychosociale aspecten (externe dienst preventie en bescherming op het werk);
  - dienst slachtofferhulp;
  - de ouders.

Het crisisteam wordt samengeroepen!

Volg verdere instructies van het crisisteam en de hulpdiensten op. Zij beslissen over een eventuele evacuatie.

9.4. Actiekaart brand

“ Brand ”

School :	GO!	Logo school
Adres:		
Tel. nummer:		
Instellingsnummer :		
Directeur :		

☐ Is er een brandteam aanwezig?

Leden van het brandteam ;

1. : ...../.....
2. : ...../.....
3. : ...../.....
4. : ...../.....
5. : ...../.....

Wat te doen bij Brand?

Waarschuwen en melden :

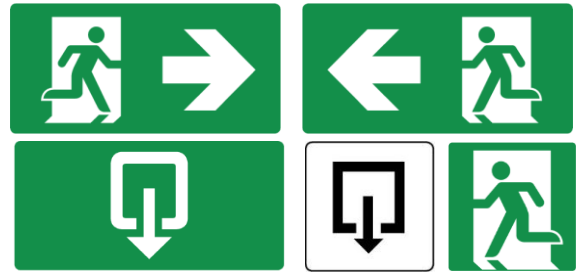
Alarmeren : Het brandalarmsignaal betekent onmiddellijke evacuatie

- Druk de dichtstbijzijnde evacuatieknop in.
- Dit zorgt ervoor dat het evacuatiealarm afgaat.
- Verwittig bij elke evacuatie het noodnummer:
- Geef de volgende inlichtingen, traag en duidelijk:
  - Uw naam en functie;
  - De naam en adres van het gebouw;
  - De verdieping en lokaalnummer;
  - De reden van de oproep.
- Volg de instructies die zij u meegeven.

Evacueren : Blijf kalm en verlaat samen de gebouwen!

Volg de aangeduide route ;

Ga naar de verzamelplaats

- Stel je op per categorie (klas, groep, verdieping, ...)
- Geef de gegevens door aan de evacuatieverantwoordelijke.
- Keer nooit terug zonder toestemming van de evacuatieverantwoordelijke, de werkgever, het crisisteam, de hulpdiensten en/of de overheid.

Volg verdere instructies van het crisisteam en de hulpdiensten op!

Verwittig de hulpdiensten (afhankelijk van de noodsituatie):

Bel 112

Bel 101 (politie)

noodoproepen

Waarschuwing en melding: zie actiekaart 'waarschuwing en melding'

Alarmeren: zie actiekaart 'alarmprocedure'

Evacueren: zie actiekaart 'evacuatie'

Verwittig hulpdiensten (112)

Volg verdere instructies van het crisisteam en de hulpdiensten op

Branden worden in verschillende types onderverdeeld, van klasse A tot F. Het is belangrijk voor diegene die de brand probeert te bedwingen, dat hij weet welke brandblusser waarvoor gebruikt kan worden. Hierbij een overzicht:

Type brand

Type brand		Type blusmiddel
Vaste stoffen (klasse A)	Lichte brand	CO ₂ + poeder+ schuimblussers
	Uitgebreide brand	Poeder + schuim + sproeiende waterstraal (stootsgewijs)
	Zware brand	Water
Vloeistoffen (klasse B)		CO ₂ -poeder/schuim (nooit water)
Gassen (klasse C)		Omgeving blussen, maar niet de vlambron; wacht tot toevoer kan afgesloten worden (gaslek laten branden; anders creëer je explosiegevaar)
Metaalbranden (klasse D)		Specifieke poeders gebruiken
Elektrische brand (klasse E)		CO ₂ -poeder/schuim (nooit water)
Vetten, oliën (klasse F)		Nooit water gebruiken

Ook de gevaren die met blussen gepaard gaan zijn verscheiden:

Veroorzaakt	
Rook	Bevat CO = zeer giftig
Brandende kledij	Brandwonden
Elektrocutie (water)	Brandwonden (inwendig)
Hitte	Hete lucht inademen

9.5. Actiekaart waarschuwing en melding

“Waarschuwing en melding”

School :	GO!	Logo school
Adres:		
Tel. nummer:		
Instellingsnummer :		
Directeur :		

Contactgegevens van de te waarschuwen personen:

1. : ...../.....
2. : ...../.....
3. : ...../.....
4. : ...../.....
5. : ...../.....

Wat te doen voor waarschuwing en melding van een noodsituatie?

Vaststelling noodsituatie:

Waarschuw onmiddellijk de werkgever of zijn plaatsvervanger op het nummer ..... (1, 2, 3,...)

- Geef zoveel mogelijk informatie door over de noodsituatie
- Blijf kalm en vermijd paniek

Het alarmsignaal wordt onmiddellijk opgevolgd door de afkondiging van het interne noodplan.

De persoon die gewaarschuwd wordt, moet vervolgens de noodsituatie melden.

- Verwittig het crisisteam (zie actiekaart alarmprocedure)
- Start noodprocedure op, afhankelijk van de aard van de noodsituatie

Het alarmsignaal wordt onmiddellijk opgevolgd door de afkondiging van het interne noodplan.

Verwittig de hulpdiensten (afhankelijk van de noodsituatie):

Bel 112

Bel 101 (politie)

noodoproepen

Geef de volgende informatie door aan de hulpdiensten :

- wie je bent
- wat er gebeurd is
- waar het gebeurd is: precieze plaatsbepaling (gemeente, straatnaam + huisnummer)
- aantal slachtoffers (bepaalt mee het aantal ziekenwagens dat gestuurd wordt)
- letsels (zo kan de 112 inschatten of er een MUG moet meegestuurd worden)
- bijzondere omstandigheden: gekneld slachtoffer, slachtoffer in het water of een put, brand...)

Het crisisteam wordt samengeroepen!

Volg verdere instructies van het crisisteam en de hulpdiensten op. Zij beslissen over een eventuele evacuatie.

9.6. Veiligheidspictogrammen

Pictogrammen evacuatie

Een pictogram is een symbool of afbeelding dat de plaats inneemt van een tekst.
De groene borden geven aan hoe het gebouw veilig te verlaten.

Te herkennen aan:

- Groen vierkant
- Witte pictogrammen

Let op: deze pictogrammen zijn conform de ISO 7010 norm. Een combinatie met pictogrammen uit de codex (bijlage III. 6-2) is enkel toegelaten na bijkomende toelichting aan het personeel voor wat betreft de nooduitgangen en de richting van de nooduitgang.

Plaats van een nooduitgang
[boven de (doorgang naar) nooduitgang aanbrengen]

Richting naar een nooduitgang
[in de richting van vluchtweg naar een nooduitgang aanbrengen]

Plaats of richting van uitgang die ook aan eisen van nooduitgang voldoet (d.w.z. niet bij liften, roltrappen, ...)

Te volgen richting
(wordt samen met één van de onderstaande borden gebruikt)

Plaats of richting van uitgang met een naar binnendraaiende deur

Eerste hulp

Draagberrie

Veiligheidsdouche

Ogen spoelen

Telefoon voor redding en eerste hulp

Pictogrammen brand

Een pictogram is een symbool of afbeelding dat de plaats inneemt van een tekst.
De rode borden geven aan waar de brandbestrijdingsmiddelen zich bevinden.

Te herkennen aan:

- Rood vierkant
- Witte pictogrammen

Let op: deze pictogrammen zijn conform de ISO 7010 norm. Een combinatie met pictogrammen uit de codex (bijlage III. 6-2) is niet toegelaten.

